

ΩΚΡΑΤΟΥΣ Κ. ΒΑΜΒΑΚΟΥ

Πρὸ ὀγδοήκοντα ἐτῶν ὁ Ἑλληνικὸς Στρατός, με ἐπι-
κεφαλῆς τὸν Στρατηγὸν Σκαρλάτον Σουτσον, κατελάμ-
βανε τὴν Θεσσαλίαν, ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως Γεωργίου
τοῦ Α΄.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Γένους τοῦ 1821 διὰ τὴν ἀπόκτησιν
τῆς Ἑλευθερίας καὶ αἱ μεγάλοι θυσίαι εἰς αἷμα, χρῆμα καὶ
καταστροφάς, τὰς ὁποίας ὑπέστη κατὰ τὸν τιτάνιον ἐκεί-
νον ἀγῶνα καὶ ἡ ἰδιαιτέρα μας πατρίς Θεσσαλία, ἡ ὁποία
ἠγωνίσθη διὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ ἀγῶνος ἐν τῇ λοιπῇ
Ἑλλάδι, δὲν ἐδικαίωσε τοὺς πόθους τῶν Θεσσαλῶν καὶ
τὴν ἐλευθερίαν, ἡ ὁποία ἀπεδόθη εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα
δὲν εἶχε τὴν τύχην νὰ τὴν ἀπολαύσῃ καὶ ἡ Πατρίδα μας.

Καὶ ἔτσι ἐπὶ 50 ὀλόκληρα χρόνια ἐστέναζε ὑπὸ τὸν ζυ-
γὸν τοῦ τυράννου.

Αἱ ἀλλεπάλληλοι ἐξεγέρσεις καὶ ἐπαναστατικαὶ ἐκδη-
λώσεις τῶν Θεσσαλῶν, ὅπως τῷ 1854, 1864 καὶ 1878 ἐδέη-
σε νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Μεγάλων Δυνάμεων
καὶ νὰ συζητήσῃ τὸ αἷτημα τῶν ὑποδούλων Θεσσαλῶν
καὶ τῷ 1880, 4^{ον} Ἰουνίου, συνήλθε ἐν Βερολίῳ συνέδριον,
τὸ ὁποῖον καθώριζε τὰ νέα σύνορα τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς χαραχθείσης γραμμῆς ὑπὸ τοῦ Γάλλου
συνταγματάρχου Περιέ ἢ Τουρκία, τῇ ὠθήσει τοῦ φιλο-
τουρκικοῦ νέου Πρωθυπουργοῦ τῆς Γαλλίας Σαιντ Χιλέρ,
ἐπιδιώκοντας νὰ ἐπιτύχῃ τὸ προτεκτοράτον τῆς Τύνιδος
τὸ ὁποῖον καὶ ἐπέτυχε, ἐδυστρόπει καὶ πάλιν διὰ τὴν ἐφαρ-
μογὴν τῆς συνθήκης ἐκείνης, ὅποτε προτάσει τοῦ Βίスマρκ
ὑποστηρίζει τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ρωσίας, συνήλθε νέα
διάσκεψις ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 10^ῃ Φεβρουαρίου 1881,
ἡ ὁποία καθώρισε τὰ νέα σύνορα Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας,
κολοβωμένα ὅμως ἀπαισιῶς.

Ὁ τότε Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος ἀείμνηστος Ἀλέ-
ξανδρος Κουμουνδούρος, με τὸ εὐστροφον πνεῦμα καὶ τὴν
εὐχέρειαν νὰ προσαρμόζεται εἰς τὰς περιστάσεις, διεχειρί-
σθη διπλωματικώτατα τὸ ἀκανθῶδες αὐτὸ ζήτημα καὶ ἐπὶ
τῇ προσφορᾷ ἐνὸς μεγάλου τμήματος τῆς Θεσσαλίας καὶ
μικροῦ τοιούτου τῆς Ἡπείρου, ὑπέπεσε εἰς δίλημμα,
διότι, ἐὰν ἠρνεῖτο νὰ τὴν δεχθῇ τὴν προσφορὰν αὐτὴν
θὰ ἀπεδύετο εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας, ὡς ἠπεῖλει,
οὐδεὶς ὅμως θὰ τὸν ἐβοήθει καὶ θὰ ἐνικῆτο.

Τὶ νὰ κάμῃ;

Τὸ ζήτημα ἐτίθετο ὡμῶς: Ἡ αὐτὰ τὰ ὀλίγα ἐδάφη ἢ τί-
ποτε.

Ἡ Γαλλία, χάριν τῶν ἀνταλλαγμάτων τῆς Τύνιδος, εἶχε
φθάσει νὰ προβῇ εἰς διαβήματα πρὸς τὰς Δυνάμεις, προ-
τείνουσα νὰ πεισθῇ ἡ Ἑλλάς ἵνα παραιτηθῇ τῶν ἀξιώσεων
τῆς καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἀφοπλισθῇ. Ἐξ ἄλλου ὑπῆρχεν ἐμπι-
στευτικὴ πληροφορία, ὅτι ἡ πρότασις περὶ παραχωρήσεως
τῶν τμημάτων τούτων Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου, τῇ πρωτο-
βουλίᾳ τοῦ Βίスマρκ ἐγένετο μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀρνηθῇ
νὰ τὴν δεχθῇ ἡ Ἑλλάς.

Ὁ ἴδιος ὁ Κουμουνδούρος, εἶχεν ἰδιαιτέρως παραστήσει
εἰς τοὺς πρέσβεις τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ὅτι καμμία
Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ δεχθῇ μίαν τοι-
αύτην πρότασιν, διότι θὰ ἐξεγείρετο ἐν Ἑλλάδι ἐσωτερικὴ
ἐπανάστασις.

Ὅταν ὅμως, ἔλαβεν τὴν διακοίνωσιν εἰς χεῖρας τοῦ ὁ
Κουμουνδούρος, ἔσπευσε νὰ δηλώσῃ ὅτι τὴν δέχεται ὡς
μερικὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀξιώσεων τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὴν
ἐλπίδα μείζοντος ἱκανοποιήσεως ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἐτρίβον τοὺς ὀφθαλμούς των, ὅταν τὸ ἀνέγνωσαν με-
ρικοὶ πρέσβεις, οἱ ὁποῖοι ἐπεδίωκον καὶ ἐπερίμεναν τὴν
μὴ ἀποδοχὴν.

Καὶ ὅταν εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ ἐπετέθη ὁ Τρικούπης, τοῦ
ἀπήντησεν τὰ ἑξῆς:

«Ἐπεγράψαμεν τὴν σύμβασιν καὶ ἤδη ἡ Θεσσαλία καὶ
μέρος τῆς Ἡπείρου εἶναι Ἑλλάς.

Τὴν ὑπεγράψαμεν, διότι ἐθεωρήσαμεν αὐτὴν ὑπηρετοῦ-
σαν τὰ μεγάλα συμφέροντα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, σώζουσαν
τὴν Θεσσαλίαν καὶ Ἄρταν καὶ ἱκανοποιούσαν τοὺς προ-
αιωνίους πόθους ἡμῶν.

Καὶ σεῖς, οἱ πατριῶται, ὅσοι λυπεῖσθε, διότι δὲν ἐτύχατε
τῆς εὐτυχοῦς περιστάσεως, νὰ χύνεται τὸ αἷμα ἡμῶν ὑπὲρ
τῆς Πατρίδος, σεῖς ἐψηφίσατε τὴν σύμβασιν. Τί θὰ ἐλέ-
γαμεν, κύριοι, εἰς τοὺς Θεσσαλοὺς; Σᾶς δίδεται ἡ ἐλευ-
θερία, ἀλλ' ἡμεῖς τὴν ἀρνούμεθα. Θέλομεν νὰ πολεμήσετε,
θέλομεν τὴν πατρίδα σας νὰ μεταβάλωμεν εἰς στάχτη καὶ
ἐρείπια.

Καὶ ἐπειδὴ αἱ τύχαι τοῦ πολέμου εἶναι ἀβέβαιαι, νὰ
ἴδωμεν, ἴσως τοὺς Τούρκους ἐν αὐτῇ τῇ πρωτεύουσῃ.

Τὸ κατ' ἐμέ, ἐν μόνον ἐπιθυμῶ πρὶν μεταβῶ εἰς τὸν τά-
φον, νὰ δώσω τὴν ὑπογραφὴν μου καὶ εἰς ἄλλας ὁμοίας
πράξεις».

Αὐτὰ ἐν συγκινήσει καὶ δακρύοις εἶπεν ὁ περινούστα-
τος ἐκεῖνος πολιτικὸς καὶ ἔτσι τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα
πρὸ ὀγδοήκοντα ἐτῶν κατέλαβον ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, τὴν
ἰδιαιτέραν μας πατρίδα Θεσσαλίαν, ἀποδώσαντα εἰς αὐ-
τὴν τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὁποίαν ὅλοι μας ἀπολαμβάνομεν.

Ἡ Ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν,
ἡ ὁποία ἐπὶ τριάκοντα πέντε ἔτη ἀγωνίζεται διὰ τὴν πε-
ρισυλλογὴν, διαφύλαξιν καὶ δημοσίευσιν τῶν ἱστορικῶν,
ἀρχαιολογικῶν, λαογραφικῶν καὶ γλωσσικῶν κειμηλίων
τῆς πατρίδος μας Θεσσαλίας, εὐγνώμων πρὸς τοὺς ἀγωνι-
σθέντας, θυσιασθέντας καὶ ταλαιπωρηθέντας διὰ τὴν ἀπό-
κτησιν τῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἐχάρισαν, κλίνει τὸ
γόνυ πρὸ τῶν ἡρώων ἐκείνων. Ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία ἀπέ-
τισε φόρον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἡρώας αὐ-
τοὺς διοργάνωσασα παρομοίας ἐορτὰς καὶ κατὰ τὸ ἔτος
1935 ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 50ετίας ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώ-
σεως τῆς Θεσσαλίας.

Νοερῶς διαβεβαίωσι αὐτοὺς, ὅτι καὶ ἡμεῖς θέλομεν τη-
ρῆσαι τὸν ὄρκον μας ἵνα τὴν διαφυλάξωμεν, ὅπερ καὶ γί-
νεται, ἵνα τὴν παραδώσωμεν εἰς τοὺς ἀπογόνους μας.

Οἱ Θεσσαλοὶ ὅλοι εἶναι υπερήφανοι, διότι πάντοτε
ἔδωσαν τὸ «παρὸν» κατὰ τὰς κρίσιμους περιστάσεις, τὰς
ὁποίας διήλθεν ἡ πατρίς μας καὶ ἐπετέλεσαν τὸ ἱερόν των
καθῆκον πρὸς αὐτοὺς.

*

ΕΙΣΤΡΙΚΑΛΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΑ

Ἐπάρχουν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἐθνῶν γεγονότα τὰ
ὁποία εἴτε εὐχάριστα εἴτε δυσάρεστα συγκινοῦν τὰς καρ-
δίας τῶν ἀπαρτιζόντων τὸ ἔθνος ἀτόμων καὶ ἰδίᾳ τῶν
ἀγνῶν πατριωτῶν, οἱ ὁποῖοι μετὰ ἀνάλογα αἰσθήματα ἀνα-
πολοῦν αὐτῶν. Καὶ ὅταν ἡ ἀνάμνησις τῶν γεγονότων ἀνά-
γεται εἰς εὐτυχίαν διὰ τὸ ἔθνος συμβάντα τότε ἡ ἀναπό-
λησις των μεταβάλλεται εἰς ἐθνικὴν ἐορτὴν καὶ σύσσω-
μον τὸ ἔθνος ἀγάλλεται.

Μία ἀπὸ τὰς ἐθνικὰς αὐτὰς ἐορτὰς εἶναι καὶ ἡ ἀναπό-
λησις τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας, αὐτόχρονα
ἐθνικὴ ἐορτὴ, διότι ἡ ἀπελευθέρωσις αὐτῆς δὲν ἦτο μόνον
ἡ ἐκπλήρωσις μέρους τῶν ἐθνικῶν πόθων, διὰ τοὺς ὁποί-
ους τόσοι ἀγῶνες καὶ τόσαι θυσίαι καὶ ἡ μερικὴ ἱκανο-
ποίησις τῶν δικαιωμάτων μας, ἀλλὰ καὶ διότι αὐτὴ ἔδω-
σε τὴν δύναμιν εἰς τὸ ἔθνος νὰ ἐξορμήσῃ εἰς μεταγενεστέ-
ρους ἱεροὺς ἀγῶνας ἐξ ὧν ἐπήλθεν ἡ προσάρτησις καὶ ἄλ-
λων ἑλληνικωτάτων τμημάτων εἰς τὸ Βασίλειόν μας.

Ἄλλ' ἂν τοιαύτην ἐθνικὴν ἐορτὴν ὑποχρεοῦται πᾶς
Ἕλληνας νὰ πανηγυρίζῃ εἰς τὸν τόπον τὸν ἀπελευθερωθέν-
τα ἐκ τοῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας καὶ εἰς τοὺς κατοίκους αὐτοῦ,
ἀπογόνους ὅλους ἐκείνων οἵτινες ἐξῆσαν τὸ εὐχάριστον